

Către cititorii noștri

Hotărât lucru, cu cât studiem Rusia mai aprofundat, cu atât ea ne apare mai surprinzătoare. Lesley Chamberlain se apleacă asupra mișcărilor revoluționare din această țară, de la decembriști până la anticomuniști, arătând că acestea, în loc să deschidă calea modernizării, s-au repliat către fantasmalele tradiționale ale autocratismului și ortodoxismului.

Ion Vianu se autoanalizează cu distanțare lipsită de indulgență, așa cum stă bine unui medic psihiatru. El se vede ca un intelectual situat mereu „în interval”: intervalul dintre două lumi, două civilizații, două epoci. Contradicțiile pe care le descoperim în noi înșine nu trebuie eludate, ci asumate și dominate, ceea ce presupune curaj bărbătesc.

Dan Ciachir continuă periplusul său prin trecutul Bucureștilor, știind să redea culoarea și parfumul unor vremuri relativ recente, care ne par, totuși, îndepărtate.

Un înalt funcționar al unei țări membre NATO, care dorește să rămână anonim, trece în revistă istoria Statului Islamic. El arată că analiza rațională a deciziilor luate de acesta de-a lungul timpului părea să-l condamne, fără dubiu, la eșec. „Misterul” succesului său se explică prin faptul că a știut să stârnească imaginația potențialilor suporteri și să le mențină viu entuziasmul.

Filosofia nu trebuie să rămână o activitate intelectuală ca oricare alta, practică cu detașare. Ideile filosofice contează doar atunci când ne oferă un îndrumar pentru a trăi o viață plină de sens. Cartea lui Costica Bradatan, *Să mori pentru idei. Periculoasele vieți ale filosofilor*, apărută în SUA în 2015 și tradusă în numeroase alte țări, dezvoltă această teză, arătând că există filosofi care se implică în construcția lor mentală „cu trup și suflet”, fiind gata să moară mai curând decât să o renege. Alăturăm analiza cărții lui Costica Bradatan unui interviu pasionant acordat de acesta. Prin contrast, cei cărora nu le pasă de „sensul vieții” se împlinesc printr-un exercițiu de exhibare în spațiul virtual, realizând uneori un *branding* personal, ceea ce Rodica Binder numește „o eflorescență a narcisismului”.

Revista noastră a urmărit dintotdeauna să prezinte un subiect din mai multe puncte de vedere, provenite din contexte culturale diferite. Tim Parks, american prin origine și italian prin opțiune, dar și George Popescu, italianist român, se apleacă asupra vieții și operei lui Ippolito Nievo, figură remarcabilă a Risorgimento-ului din secolul al XIX-lea italian. Romanul acestuia, *Confesiunile unui italian*, este examinat de cei doi exegeți cu erudiție și empatie. Am alăturat eseurilor lor emoționantul necrolog al lui Nievo, scris, în epocă, de Camillo Giussani.

Romanul lui Michel Houellebecq, *Supunere*, având ca temă impactul posibil al islamismului asupra societății franceze contemporane, a avut un mare răsunet (mai puțin la noi), mai ales că a apărut chiar în ziua atentatelor sângeroase de la redacția revistei *Charlie Hebdo*. Prezentăm două interpretări contrastante ale acestui roman. Cea datorată lui Emmanuel Dubois de Prisque insistă asupra regresului religiei creștine în societatea occidentală, ceea ce creează un gol sufletesc care absoarbe orice succedaneu. Claus Leggewie citește romanul din punctul de vedere al istoricului care decelează în trecutul colaboraționist din timpul războiului germanii capitulării posibile astăzi. Secțiunea „Idei literare” mai include studiul Rodicăi Grigore despre scriitorul spaniol Miguel Delibes și analiza spumoaselor impresii de călătorie ale tânărului Mircea Eliade, întreprinsă de Mircea Anghelescu.

Oferim o dublă perspectivă asupra banilor desprinși de orice referent material („bani virtuali”) în secțiunea „Cultură economică”. Gabrielle Durana examinează moneda bitcoin, insistând asupra riscurilor pe care le implică aceasta în lumea financiară, iar Mircea Coșea schițează drumul lung al banilor de la „acoperirea în aur” la statutul de semn abstract.

Fidelul nostru colaborator, Dan Cioca, împlinind o frumoasă vârstă, a deschis o expoziție plină de nerv și culoare la sediul Institutului Cultural Român din București. Suntem bucuroși să ilustrăm copertele revistei noastre cu două dintre lucrările sale, iar studiul pertinent și de fină sensibilitate al Iolandei Malamen vine să întregască efectul demersului plastic. Dan Cioca figurează, alături de artiști din noua generație, și în expoziția organizată la Institutul Cultural Român de la Viena, prezentată cu minuțiozitate de Laura Altmann. Secțiunea „Arte” mai cuprinde interviul extrem de interesant cu Georges Didi-Huberman, în care ni se dezvăluie demersul teoretic care ghidează organizarea unei expoziții, și eseul percutant al lui Wolfgang-Andreas Schultz, care pune în discuție „stilul internațional” în creația muzicală contemporană. Mai poate fi vorba de un specific național în muzică, de vreme ce modernitatea de sorginte europeană a ajuns să se impună peste tot? Diversele sisteme muzicale izolează, fiecare, anumite trepte (note) din continuul sonor, astfel încât alte sunete aude un chinez, un indian, respectiv un european. Sunt, în aceste condiții, posibile influențările reciproce? Reflecțiile asupra muzicii sunt demne de tot interesul, pentru că modul de organizare al ambientului sonor poate nu doar reflecta, ci și influența evoluția unei societăți.

Asamblajul din secțiunea „Biblioteca *Lettre Internationale*” este interesant pentru că alătură doi scriitori de limbă engleză, doi cehi și doi români. Dacă publicul este mai familiarizat cu literatura anglo-saxonă (de data aceasta, Norman Mailer și David Mitchell), va simți „un fior insolit”, cum spunea Baudelaire, *un frisson nouveau*, citind nuvela Katerinei Tucková sau povestirea lui Tomás Zmeskal. Literaturile scrise în limbi cu circulație limitată pregătesc frumoase surprize. La fel de savuroase se prezintă fragmentul de roman istoric al Elenei Siupiur, scris într-o bogată limbă de inspirație sadoveniană, și rafinata nuvelă a lui Constantin Abăluță.

S-a scris mult despre Adam Michnik, dar Paul Wilson reușește să pună într-o nouă lumină complexa personalitate a acestuia. Carmen Firan ne poartă din nou, cu sensibilitate, prin meleaguri îndepărtate. Iván Sándor se confruntă cu „fantomele” din trecutul Ungariei, păstrând o justă măsură între înțelegere și respingere. Alan Brownjohn, de a cărui colaborare constantă ne bucurăm, ne oferă o mică bijuterie literară, scrisă cu melancolie și umor, despre cine citește și ce anume, în timpul mersului cu trenul. Printre ecranele aprinse ale netbook-urilor, pe care se desfășoară jocuri sau filme, eventual fișiere profesionale pentru „workaholici”, se mai întrezărește câte un cititor de cărți sau de reviste. Amuzantă este corelația dintre cartea citită și semnele identitare ale cititorului: vestimentație, expresie, ținută. Sperăm să nimerim și noi în peregrinările cu mijloacele de transport în comun peste vreun cititor al revistei *Lettre Internationale*.

Adrian Mihalache

SUMAR Nr. 95

Retrospective

Lesley Chamberlain – Noii euroasiatici.....	3
Ion Vianu – Arhiva trădării și a mâniei.....	6
Dan Ciachir – Declinul orașului.....	11
Anonim – Misterul Statului Islamic al Irakului și Siriei.....	15

Idei filosofice

DIALOG Richard Marshall – Costica Bradatan: De ce să-i omorâm pe filosofi?.....	19
Adrian Mihalache – Filosoful, moartea și politicianul.....	22
Rodica Binder – Eflorescența narcisismului.....	26

Idei literare

Tim Parks – Italia revoluționară: Capodopera.....	29
George Popescu – Ippolito Nievo: istoria și/sau revanșa romanescului.....	33
Camillo Giussani – Ippolito Nievo.....	37
Claus Leggewie – Capitulare.....	38
Emmanuel Dubois de Prisque – Minciună islamică și adevăr românesc.....	43
Rodica Grigore – Despre aventurile memoriei.....	46
Mircea Anghelescu – Mircea Eliade: „Tărâmurile de vis le voi cunoaște”.....	49

Cultură economică

Gabrielle Durana – Bitcoin: bulă financiară, sau revoluție monetară?.....	52
Mircea Coșea – Focul, roata și banii.....	55

Arte

DIALOG Heinz-Norbert Jocks – Georges Didi-Huberman: Modificări ale privirii.....	59
Wolfgang-Andreas Schultz – Globalizare și identitate culturală.....	66
Iolanda Malamen – Vocație și emoție.....	70
Laura-Maria Altmann – Adevăruri ale noii generații.....	72

Biblioteca „Lettre Internationale”

Katerina Tucková – Ajutorul silențios (<i>Stille Hilfe</i>).....	75
Tomáš Zmeskal – Rochiile.....	80
Constantin Abăluță – Colecționarul Benone Kassina.....	82
Elena Siupiur – Eu, Maria, ultima.....	85
David Mitchell – Omul de ianuarie.....	89
Norman Mailer – Cartea Faraonului.....	94

Correspondențe

Paul Wilson – Adam Michnik: Un erou al timpurilor noastre.....	97
Iván Sándor – Fantomele Ungariei.....	100
Alan Brownjohn – Lecturi în mers.....	102
Carmen Firan – Ziua morților și noaptea sufletelor.....	103

LETTRE INTERNATIONALE

Ediția română

apare sub auspiciile

INSTITUTULUI CULTURAL ROMÂN

Președinte: Radu Boroianu

Redacția: Aleea Alexandru nr. 38

011824 București, România

Tel.: (+40) 0317 10 06 34

Fax: (+40) 0317 10 06 07

e-mail: lettre.internationale@icr.ro

AUTORI

ABĂLUȚĂ Constantin – poet, prozator și traducător român
ALTMANN Laura-Maria – critic de artă și curator austriac
ANGHELESCU Mircea – istoric literar, profesor emerit al Facultății de Litere de la Universitatea București
BINDER Rodica – jurnalist român; membru al Asociației Jurnaliștilor Germani (DJV); trăiește în Germania
BRADATAN Costica – filosof și profesor universitar român; trăiește în SUA
BROWNJOHN Alan – poet și romancier britanic
CHAMBERLAIN Lesley – jurnalist și scriitor britanic
CIACHIR Dan – scriitor, publicist, critic literar român
COȘEA Mircea – politician, economist, diplomat, scriitor, jurnalist și profesor universitar la Academia de Studii Economice, București
DIDI-HUBERMAN Georges – istoric al artei și filosof francez; Premiul Theodor-W.-Adorno 2015
DUBOIS DE PRISQUE Emmanuel – cercetător media, jurnalist și traducător; redactor-șef al revistei *Asian Affairs*

DURANA Gabrielle – jurnalist și economist francez; trăiește în SUA
DUȚĂ Mircea Dan – scriitor și traducător român; lector universitar la Universitatea Carolină și la Facultatea de Film din Praga; trăiește la București și Praga
FIRAN Carmen – scriitor român; trăiește la New York
GIUSSANI Camillo (1825–1907) – jurnalist italian
GRIGORE Rodica – scriitor și conferențiar la Facultatea de Litere a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu
JOCKS Heinz-Norbert – scriitor și jurnalist german; trăiește la Düsseldorf și Paris
LEGGEWIE Claus – politolog și profesor universitar german; director al Institutului de Științe Politice Essen
MAILER Norman (1923–2007) – scriitor american; Premiul Pulitzer 1969, 1980; National Book Award 1969, 2005
MALAMEN Iolanda – scriitor și publicist român
MARSHALL Richard – filosof american; redactor la revista *3:AM*
MIHALACHE Adrian – profesor universitar român, scriitor și critic de teatru

MITCHELL David – scriitor britanic; British Book Literary Fiction Award 2005; Commonwealth Writer's Prize 2011
PARKS Tim – scriitor și traducător englez; profesor docent la Universitatea IULM din Milano; Premiul „Somerset Maugham” 1986
POPESCU George – scriitor, traducător, critic literar român, conferențiar universitar doctor la Facultatea de Litere a Universității din Craiova
SÁNDOR Iván – scriitor și jurnalist maghiar
SCHULTZ Wolfgang-Andreas – compozitor și muzicolog german; profesor la Universitatea de Muzică și Teatru din Hamburg
SIUPIUR Elena – scriitor, istoric literar, traducător român
TUCKOVÁ Katerina – scriitor și curator ceh
VIANU Ion – psihiatru și scriitor român; trăiește în Elveția
WILSON Paul – scriitor, jurnalist și traducător canadian
ZMESKAL Tomáš – scriitor ceh; Premiul European pentru Literatură 2011

Ilustrațiile: pp. 71, 74 – albumul *Dan Cioca*, Institutul Cultural Român, 2014

Ilustrațiile autorizate de Visarta: © AUTORIZAT DE VISARTA, BUCUREȘTI, 2005: p 64 – Max Ernst © ADAGP, Paris.

Mulțumim doamnei Iolanda Malamen și artiștilor plastici Marcel Lupșe, Aurel Cojan și Dragoș Pătrașcu pentru dreptul de a reproduce ilustrațiile de la pp 9, 12, 101.

Mulțumim artiștilor plastici Oana Măciucă, Robert Koteles, Daniel Bălănescu, Alexandru Macovei pentru dreptul de a reproduce ilustrațiile de la pp 48, 73, 78, 79, 81.

TRADUCĂTORI

CODRUȚA CRUCEANU
Adevăruri ale noii generații

MIRCEA DAN DUȚĂ
Interviu cu Katerina Tucková; Rochiile

MIHNEA GAFIȚA
Omul de ianuarie

SORIN GEORGESCU
Capitulare; Globalizare și identitate culturală

MIHAELA GHIȚĂ
Noii euroasiatici

IRINA HOREA
Misterul Statului Islamic al Irakului și Siriei;
Cartea Faraonului; Lecturi în mers

ANDREEA IONESCU
Italia revoluționară: Capodopera

IRINA IONESCU
Ajutorul silențios (*Stille Hilfe*)

MONICA MATEESCU
Minciună islamică și adevăr românesc;
Bitcoin: bulă financiară, sau revoluție monetară?; De ce să-i omorâm pe filosofi?

SANDA MUNTEANU
Fantomele Ungariei

GEORGE POPESCU
Ippolito Nievo

HERTA SPUHN
Modificări ale privirii

BIANCA ZBARCEA
Adam Michnik – Un erou al timpurilor noastre

LETTRE INTERNATIONALE

EDIȚIA ROMÂNĂ • Revistă trimestrială • nr. 95 / toamna 2015

Editată de **INSTITUTUL CULTURAL ROMÂN**, București, Aleea Alexandru, nr. 38, sector 1 – 011824

Director fondator: **ANTONIN J. LIEHM**

Director fondator al ediției române: **B. ELVIN**

Consiliul redacțional: **CARMEN FIRAN, NICOLAE MANOLESCU, ADRIAN MIHALACHE, GEO ȘERBAN**

Colectivul de redacție: **AURA GHERGUȚ, IRINA HOREA, MĂDĂLINA MARCU, ANA NEDELEA**

Transpunere machetă și tehnoredactare: **IONELA STRECHE**

Adresa: Aleea Alexandru nr. 38, sector 1 – 011824, București. Tel.: (+40) 0317 10 06 34, Fax: (+40) 0317 10 06 07

e-mail: lettre.internationale@icr.ro • website: www.icr.ro • ISSN – 1220-5998

EDIȚII EUROPENE

La **ROMA** apare simultan **LETTERA INTERNAZIONALE**. Direcția: Federico Coen, A.J. Liehm, Vittorio Strada. Redactor-șef: Biancamaria Bruno. Adresa: c/o Lelio Basso Foundation, via della Dogana Vecchia 5, 1-00186 Roma. Tel.: 0039/6/68300644, Fax: 0039/6/6876163, Internet: <http://www.nclick.com/spin/letera>.

La **BERLIN** apare simultan **LETTRE INTERNATIONAL**. Direcția: Frank Berberich, A.J. Liehm. Redactor: Esther Gallodoro. Adresa: Elisabethhof, Portal 3B, Erkelenzdam 59/61 D-10999 Berlin. Tel.: 0049/30/30870452, Fax: 0049/30/2833128. E-mail: lettre@lettre.de

La **MADRID** apare simultan **LETRA INTERNACIONAL**. Direcția: Salvador Clotas, A.J. Liehm. Director adjunct: Manuel Ortuero Armas. Coordonator: Rosa Pereda. Secretar de redacție: Mercedes García Lenberg. Adresa: Monte Esquinza 30, 20 dcha E – 28010 Madrid. Tel.: 0034/1/3104696, Fax: 0034/1/3194585 Internet: <http://www.arce.es/Letra.html>.

La **BUDAPESTA** apare simultan **LETTRE INTERNATIONALE-ALAPITVANY LAPJA**. Direcția: A.J. Liehm, Eva Karády. Adresa: c/o Európai Kulturális Alapítvány, 1053 Budapest, Egyetem tér 1, Tel./Fax: 00361/2126748. E-mail: lettre@c3.hu